

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ב' סיון תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין ו | דף הכולל: גיטין יח.
דף היומי בהלכה: מסימן קל"ה סעיף ג' עד סעיף ו'.
מוסר: שמירת הלשון - פרק כ"ט עד 'ועל הטענה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. אהבת ה' פ"ב סוף פרק ג

**מה הייתם אתם עושים, אילו הייתם רגילים לקנות
בחנות מכולת חביבה שמציעה חמישה סוגי
גבינה - ופתאום נקלעים לסופר שמקרר הגבינות
שלו משתרע על פני מאה וחמישים מטרים?**

הרב ד"ר עוז מרטיץ על הבחירה: צהובה, מלוחה, קשה, רכה, די!

אפשרויות בחירה, שממנו והלאה קורה דבר מפתיע:
ההיצע שעומד בפנינו ממשיך להתרחב - אבל יכולת הבחירה
שלנו מתחילה לרדת!
זו תופעה שמתרחשת כשמספר האפשרויות העומדות בפנינו
הוא גדול יותר מדי.
אנחנו יכולים לבחור בין לחם, לחמנייה או פיתה - אבל
מתקשים להחליט מה לקחת מבין עשרה סוגי לחמים ועשרים
סוגי פיתות.
כשיש לנו יותר מדי מסלולי לימודים לבחירה, יותר מדי דברים
שהיינו רוצים להספיק ביום החופשי שלנו, יותר מדי שמות של
מומחים שמתאימים לבעיה שלנו - אנחנו עוברים מהרגשה של
'אני קיים' להרגשה של 'אני אבוד'.
ברמה הקיצונית, כשנהיה מוצפים ביותר מדי אפשרויות -
נחזור למצב של אי יכולת לבחור. מפתיע, נכון?
מבחינת האפשרויות התיאורטיות, קצה הקשת השמאלי - זה
שמסמל את מרב האפשרויות - ממוקם הכי רחוק מקצה הקשת
ההפוך; אבל מבחינת יכולת הבחירה, כשאנחנו נמצאים במקום
של השפע הקיצוני הזה, אנחנו נמצאים פחות או יותר באותו
מקום שבו היינו בתחילת מסלול הקשת: נטולי יכולת לבחור.
מה שקורה הוא, שכדי להתגונן מפני מצב של שפע מציק, אנחנו
מפתחים לעצמנו הרגלים שחוסכים מאתנו את הצורך לבחור.

בפעם הראשונה שנסעתי לחו"ל, לפני מספר עשורים, חוויתי
חוויה שגרמה לי להבין משהו חדש - ומפתיע - על יכולת הבחירה
שלנו.
אנחנו אוהבים לבחור. אם מישהו או משהו ינסה לשלול
מאתנו את היכולת לבחור, ניאבק בו.
אבל מה הייתם אתם עושים, אילו הייתם רגילים לחנות מכולת
קטנה וחביבה שמציעה חמישה סוגי גבינה - ופתאום נקלעים
לסופר שמקרר הגבינות שלו משתרע על פני מאה וחמישים
מטרים? האם הייתם מסוגלים לבחור?
אני זוכר את עצמי הולך לאורך המקרר ומביט בגבינות כמו
שמסתכלים על מוצגים בגן חיות. לקנות לא הצלחתי, השפע
בלבל אותי.
יש כאן תופעה מרתקת.
דמיינו לעצמכם את הבחירה בצורה של קשת:
אנחנו עומדים בתחתית הקשת מצד ימין, במקום בו הבחירה
כמעט אפסית.
ככל שאנו מתקדמים במעלה הקשת, מספר האפשרויות גדל,
ויכולת הבחירה שלנו עולה בהתמדה.
בהתאמה, אנחנו גם מרגישים משוחררים יותר, כמו שהתרגלנו
לחשוב ולומר: 'אני בוחר - משמע אני קיים'.
אבל אז אנו מגיעים לקדקוד הקשת - לשיא מסוים של

אפשרויות, ותעצימו את יכולת הבחירה שלכם.

מילון מונחים:

אפשרויות - נתונים שאפשרי לנו לבחור ביניהם.
הגדלת מספר האפשרויות, עד לסף מסוים, מגדילה את הסיכוי להגיע לתוצאות מיטביות.
מנגנון בחירה - פעולה מחשבתית מוגדרת, שמאפשרת קבלת החלטות על סמך נתונים וקריטריונים.

משהו לקחת לדרך:

אנחנו חיים בדור של שפע, גם מבחינת ההזדמנויות העומדות בפנינו. לפעמים נראה לנו, שככל שיש לנו הזדמנויות רבות יותר - כך אנחנו נחשבים למוצלחים יותר.
כדאי לנו לזכור שהדרך להצלחה לא עוברת דרך ריבוי אפשרויות, אלא דרך החלטות נכונות.
במקום לנסות להגדיל את מספר האפשרויות העומדות בפניכם (לימוד של מקצוע נוסף, הצעות עבודה נוספות, בדיקה של דירות נוספות לפני רכישת דירה, ועוד) - שכללו את מנגנון קבלת ההחלטות שלכם.

משפט:

הבחירה הראשונה היא - לבחור בין מה למה כדאי לבחור.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם ספריו יצאו בהמדרות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

כך, לדוגמה, התרגלנו לקנות גבינה לבנה שלוש אחוז, ואותה ניקח מהמקרר שבסופר באופן אוטומטי, בלי להבחין בכלל שיש בו עוד מאה סוגי גבינות.

זה חבל, כמובן, כי כך אנחנו מחמיצים הזדמנויות נוספות והתנסויות חדשות.

עקרון הקשת מציע כלל זהב: כדי לשפר את יכולת הבחירה שלכם - צמצמו את האפשרויות שעומדות בפניכם.

אם הגעתם למצב של הצפה ובלבול, אות הוא שעברתם לצד היורד של הקשת - הצד שבו יש לכם יותר מדי אפשרויות ופחות מדי בחירה.

אם תקטינו את האפשרויות - תחזרו למקום שבו יש לכם יותר יכולת לבחור.

כדי להקטין את האפשרויות, הרגילו את עצמכם לשאול מספר קטן של שאלות לגבי הבחירה העומדת בפניכם.

לדוגמה, כשאתם מתלבטים איזה עסק לפתוח, שאלו את עצמכם: מה אני יודע לעשות? מה אני אוהב לעשות? מה הציבור צריך?

כשאתם מתלבטים איזו משימה לבצע, שאלו את עצמכם: מה אני רוצה לעשות עכשיו? מה אני יכול לעשות עכשיו? מה יהיה הנכון והיעיל ביותר?

כל האפשרויות שאינן עונות על השאלות הללו יישארו מחוץ להיצע, וכך יקטינו אותן.

ככל שתשכללו את מנגנון הבחירה שלכם, ותלמדו לשאול את השאלות הנכונות - כך תצליחו להישאר עם מספר קטן של

הסטייפלר צעק כשאמר את זה: בשביל להחליט אם הוא מקלקל אחרים צריך בית דין! בית דין! בית דין, בית דין, בית דין!!! צריך מושב בית דין כדי להחליט אם הבחור באמת מקלקל אחרים, אולי זה לא באמת ככה

קטעים מתוך שיחה שהיתה לנו עם חבר מועצת חכמי התורה מרן הגר"ש בעדני זצוק"ל

מפריעים ומקלקלים? האם מותר לסלק אותם מהישיבה? אולי נסלק אותם?

"החלטתי לשאול את מורי ורבי מרן הסטייפלר זצ"ל, באתי אליו ושאלתי אותו, יש תלמידים טובים ותלמידים לא טובים, האם מותר לסלק מהישיבה את הבחורים הלא טובים?

"אז הוא חשב ואמר לי ככה: זה תלוי מה הכוונה לבחור לא טוב. אם הוא בחור שובב שעושה בעיות לצוות החינוכי, אז ש'ישרו את הראש! שיתמודדו. הם מקבלים משכורת, הם מקבלים כסף. מה? הם הרי לא עובדים בחינם, שיעשו את עבודתם.

"אבל אם הבחורים הלא טובים מקלקלים בחורים אחרים,

בתקופה זו כשאנו נמצאים בעונת הרישום לישיבות הקדושות, נזכרנו בשיחה ודברים מרתקים שאמר לנו בעניין זה חבר מועצת חכמי התורה מרן הגר"ש בעדני זצוק"ל.

השיחה פורסמה לפני כשנתיים בגליון 'לקראת שבת' ואנו מביאים כאן את הדברים.

"יש בעיה אחת שמטרידה אותי מאוד", אמר מרן הגר"ש בעדני בעדני זצוק"ל. "כשהייתי ר"מ ביישיבה שם, בירושלים (סניף 'פורת יוסף' בקטמון), היו בחורים ביישיבה, בחורים טובים ובחורים לא טובים. ואמרתי מה אנחנו מחזיקים אותם פה והם

צריך לשלוח אותו החוצה, ומהר.

מי שמקלקל אחרים, מהר לזרוק אותו.

אבל בשביל להחליט אם הוא מקלקל אחרים צריך בית דין!
בית דין!

הסטייפלר צעק כשאמר את זה: **בית דין, בית דין, בית דין!!!**
צריך מושב בית דין כדי להחליט אם הבחור באמת מקלקל
אחרים, אולי זה לא באמת ככה. אולי כן.

הסיפור ששמעתי סיפור נורא והיום על בחורים שיצאו
מהישיבה בתקופת הקורונה, ועכשיו לא נותנים להם להיכנס
חזרה. אומרים להם "אתה מקולקל". מי אמר לכם שהבחור
מקולקל? בדקתם את זה? עשיתם מושב בית דין כדי להכריע
בעניין? דופקים אצלי בחורים בדלת, בחצות הלילה דפקו אצלי
ואמרו לי שזרקו אותם מהישיבה. מה נעשה, הם שואלים.

היו אצלי קבוצה של מחנכים, דברו על הנושא הזה ואמרתי להם
שיש לי פסק כזה מהסטייפלר, שאסור לזרוק בחור שלא מקלקל
אחרים, ושצריך בית דין להחליט אם הוא מקלקל אחרים או לא.
הם ביקשו שאכתוב את זה, כתבתי מכתב, אני לא יודע איפה הוא
עכשיו, אבל כתבתי, ולאחר מכן שמעתי שהמכתב עזר הרבה.

בא אלי תלמיד חכם אחד, ואמר לי שהוא חשב לזרוק
מהישיבה שלו ארבעה בחורים, ועכשיו כששמע את הפסק של
הסטייפלר הוא חזר בו.

"אני רוצה לפרסם את הפסק הזה של הסטייפלר, אבל אני
יודע איך לפרסם את זה!", אומר מרן הגר"ש, ואנו הבטחנו
להשתדל בעניין לעשות פרסום לדברים.

שאלנו את מרן הרב בעדני זצוק"ל, מי יהיה בית הדין שיוכל
להכריע בעניין. האם צריך לכנס שלושה תלמידי חכמים שאינם
קשורים לישיבה כדי להכריע? אבל מרן אמר שאין צורך בכך.
"ראש הישיבה, המשגיח וה'רבה' (הר"מ) של הבחור, הם ישבו
יחד ויחליטו במושב תלתא".

"אני צעקתי כשאמרתי את זה", סיפר לנו מרן וצעק שוב:
**"בית דין! בית דין! צריך בית דין! גם הסטייפלר צעק כשהוא
אמר לי את זה.** כל כך כאב לו כשהוא אמר שמותר לגרש בחור
שמקלקל אחרים, שהוא צעק שצריך לזה בית דין.

"תזהרו! זה לא היתר כללי! צריך בית דין!", צועק הרב בכאב.
עכשיו אני שומע על בחורים מסכנים שיצאו מהישיבה ולא
רוצים לקבל אותם חזרה. זה פשע!

בבוקר, כאשר הוגש לאורח כוס קפה, אמר למארחו, תן לי בבקשה שוקולד אחד מאלו שהבאתי זה מתאים לקפה... התקומם המארח, מה פתאום?

הגאון רבי צבי מרגלית שליט"א רב העיר כרמיאל על מתיקות התורה

שעה. למה שעה, למה לא שלוש שעות?

ואכן, למה לא... יש כל כך הרבה שעות 'מיותרות' ביום. מי
שיכול, שיקדיש זמן ללימוד 'דף יומי'. מי שלימוד זה אינו מתאים
לו, יוכל למצוא משהו שמתחבר אליו יותר. לכל אחד יש 'חלונות'
של זמן, גם כדי ללמוד בבית המדרש וגם בבית.

זהו חג מתן תורה אמיתי. עוד שעת לימוד ועוד שעת לימוד.
מצוה גוררת מצוה. אין לך דבר מתוק יותר מלימוד תורה, ואין
הרגשה נפלאה יותר, מאשר זו שאחר שיעור תורה מענין ומרתק.
שום דבר, לא מסעדה טובה, לא טיול, ולא כל הנאה גשמית
אחרת, כל אלו אינם יכולים להתחרות ולו ב'משהו' בתענוג התורה.

כיצד ניתן להיות 'מדושן עונג' מעניני עולם הזה?

מסופר, פעם הלך רבי עקיבא איגר זצ"ל ברחוב. בדרכו ראה
גוי שמן ומדושן עונג. פנה אל שמשו בפליאה: "תמה אני, מהיכן
השמין כל כך איש זה? וכי למד פעם בחייו 'תוספות' אחד?"
רבי עקיבא איגר לא יכול היה לקבל שאדם נעשה מדושן
מאוכל, מדבר גשמי... רק התורה וקיום המצוות נותנים מאור
פנים.

תן לי רק שוקולד אחד...

ממשילים משל.

אדם בא להתארח אצל חברו. כנהוג, הביא עמו שי קטן,
בונבוניירה, אותה קופסה מפוארת בה מסודרים כחיילים
שוקולדים מסוגים שונים.

בבוקר, כאשר הוגש לאורח כוס קפה, אמר למארחו, תן לי
בבקשה שוקולד אחד מאלו שהבאתי זה מתאים לקפה...

התקומם המארח, מה פתאום? נתת לי את הקופסה, קניתי
אותה בקנין גמור, היא שלי ולא אתן לך ממנה.

אמר המארח, כמה מגוחך אתה, הלא אני הוא זה שהבאתי
לך את המתנה. לו רציתי, יכולתי להשאיר את הכל אצלי. עתה
יודע אני את מידת קמצנותך, בפעם הבאה, לפני שאתן לך, אוריד
לעצמי כמה חתיכות...

והנמשל ברור מאליו. הקדוש ברוך הוא נתן לנו עשרים וארבע
שעות ביממה. זה המון! ומה הוא מבקש מאיתנו? 'להחזיר לו'
מתוך מה שנתן לנו שעה אחת של לימוד.

האמת היא, שחושש אני שיענישו אותי משמים על שאמרתי

מספרת הגמרא [נדרים מט' ב']: "אמרה ההיא מטרוניתא לרבי יהודה: מורה ורוי!"
גויה נכבדה אחת שראתה שפניו של רבי יהודה מאירות ושמחו. על פי הבנתה השטחית, הגויית, אדם יכול להיות שמח ומרוצה רק עקב הנאה גשמית, לפיכך אמרה לו בהתרסה: היתכן, אתה שהנך מורה הוראות, משתכר ביי?!"
"אמר לה: הימנותא בידא דההיא איתתא, אי טעימנא אלא קידושא ואבדלתא וארבעה כסי דפסחא, וחוגרני צעדי מן הפסח

אמר לאשה בלשון שבועה: איני טועם יין אלא בקידוש ובהבדלה, וגם בארבע הכוסות של הפסח, ואפילו אותה שתית יין מועטת גורמת לי לכאבי ראש נוראיים מפסח עד עצרת.
"אלא", אמר רבי יהודה, "חכמת אדם תאיר פניו [קהלת ח' א']". חכמת-התורה היא שמביאה לי מאור פנים, עונג ושמחה.
יהי רצון שנזכה כולנו למאור פנים, בזכות לימוד התורה בשמחה ובטהרה!

(מתוך מפיך מרגליות - שבועות)

לאבא של רש"י היה יהלום יקר והגויים רצו את זה לע"ז שלהם, ולא רצה לתת להם והעדיף לזרוקו לים, וזכה לבנו רש"י שכל היהלומים לא שווים לחלק ממיליארד ממה שזכה האבא הזה

חזו חזו בני חביבי - פנינים ממרן הגרא"ל שטיינמן זיע"א על רבותינו גדולי עולם

1. רש"י

לאבא של רש"י היה יהלום יקר והגויים רצו את זה לע"ז שלהם, ולא רצה לתת להם והעדיף לזרוקו לים, אע"פ שהי' לו עי"ז הפסד כספי גדול, וזכה לבנו רש"י שכל היהלומים לא שווים לחלק ממיליארד ממה שזכה האבא הזה.

2. רבותינו בעלי התוס'

רבינו מרבה לספר שא"א לתאר גדלותם של בעלי התוס', שלא ישנו כל השבוע בביתם אף אם גרו באותה עיר, וישבו ולמדו יום ולילה בביהמ"ד, ולא ישנו על המטה, ורק בשבת הלכו הביתה, אנשים גדולים מיוחדים. ר"ת הי' ראש ישיבה, ר"י היה ראש ישיבה. ר"ת היה חריף שאין כמוהו. בישבתו של ר"ת כל אחד מתלמידיו בעלי התוס' הי' צריך לדעת מסכת אחת טוב מאד, וכך התחיל ר"ת ללמד כשכל אחד מקשה קושיות בחריפות רבה. בעלי התוס' עשו את הש"ס כמרקחה.
בעלי התוס' ביניהם הראב"ן חתנו של רש"י, הי' תקופה שר"י הי' ראש ישיבה ותקופה ר"ת. היו גדולי עולם.
הצידה לדרך כותב שבעלי התוס' היו גדולים כאמוראים. יש הרבה דברים שרק תוס' מדברים מכך.
הוסיף רבינו בדורנו עשה כן הג"ר גדליה נדל זצ"ל שהיה הולך ללמוד כל השבוע בעיר אחרת, וכל ענייני הבית ניהלה אשתו, ולאחר שנפטרה אשתו התפלא איך עשתה זאת, שהיתה כזאת צדקת.

3. רבינו הגר"א

אין לתאר מה שהגר"א זכה, יש משניות בטהרות שרבים כ"כ

מתייגעים, והגר"א ממש מאיר את העיניים.

הגר"א בטרם צאתו מביתו למד את המסילת ישרים, ובכלל מאד החזיק מספר מסילת ישרים.
הגר"א רצה לעשות שו"ע ע"פ פסקיו, וראה רמז משמים שלא יעשה, [הטעם אין אנו יודעים, אולי מפני שיש הרבה דברים שזה נגד הפוסקים].

הי' אחד שהי' לו מזודה מלאה כתבי הגר"א ולרגע נכנס לחנות וכבר גבנו ממנו המזודה, ולאחר השתדלות מיוחדת כשנמצאה בידי הגנבים [לאחר רבע שעה] כבר הספיקו לשרוף הכל ולא נשאר אף דף אחד, לאחר שלא הי' להם צורך בכך וחששו מתפיסה, והטעם לכך כנראה שמשמים נגזר כן משום שהדור לא הי' ראוי לכך.

סיפר רבינו שראה מעשה נורא על ר' שמואל וינטרויב זצ"ל שכשהי' מתפלל בוילקומירר (בערך בשנת ת"ש) באיזה מקום בביהכ"נ שם, הרגיש כזה עלי' בשעת תפילתו שלא הרגיש בה מעודו כשהתפלל במקום אחר, ואח"כ נזדמן עוד פעם ושוב הרגיש אותה מתיקות ועלי', ונודע לו כי שם למד פעם או התפלל הגר"א ז"ל וזה הי' 145 שנים אחר פטירת הגר"א, והגר"א הי' שם מסתמא חמישים שנה לפני פטירתו, נמצא שזה היה קרוב למאתיים שנה אחרי שהגר"א הי' שם, ונשאר רושם ההוא דהשראת שכינה וקדושה.

4. החפץ חיים

החפץ הוסיף בסוף ימיו והניח תפילין של ר"ת ואמר שאם ר"ת ישאל אותי בשמים למה לא הנחתי מה אני אענה לו. והיה אחד שהחליט משום כך להניח לפחות פעם אחת בחיים תפילין

דר"ת, משום אותו הטעם.

ושאלו את רבינו למה אחרים לא חששו לכך? והשיב רבינו: אחרים לא חשבו שיוכלו לדבר עם ר"ת. סיפר רבינו על החפץ חיים שבזמנו כדרכם של הילדים שהיו שובבים, ורצו להרגיז את שואב המים היו ממלאים הדליים מים

בערב כדי שיקפא במשך הלילה, ולא יוכל לשאוב מים ולמכור למחרת בבוקר, ויצטרך לעמול קשה לשבור ולרוקן את הקרח שבדליים. הח"ח כשהי' ילד המתין בפינה בצד עד שכל הילדים הלכו ורוקן הדליים, זה לב טהור ונקי כבר מילדותו. (מתוך הספר 'צדיק כתמר יפוח')

מעשה שהיה ביהודי אחד שחלם בלילה שמודיעים לו משמים שהוא כהן, וביקש לעלות לדוכן בבית הכנסת לדרמן. הגבאים לא הרשו לו לשאת כפיים עד שלא ישאלו את מרן שר התורה

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי שליט"א על חלומות, כהנים, ורב חדש

כפיו בהקיץ...

"כשסבא יושב ליד השולחן, הנכדים מתנהגים אחרת..."

בקהילה פלונית התפתחה משרת הרבנות, ובני הקהילה נדרשו לחפש לעצמם רב חדש. התעוררה שאלה מעניינת, מה עדיף? האם עדיף רב שיהיה צעיר ונמרץ, יוכל לאסוף את הילדים ולהפעיל אותם, ללמוד עם החלשים, לעשות להם מבצעים וגם למסור שיעורים נמרצים למבוגרים יותר, או שעדיף לקחת רב מבוגר ובא בימים, איש אשר רוח בו, אדם שאולי לא יוכל להפיח רוח חיים בקהילה כמו רב צעיר, אבל מצד שני ישמש דוגמה ומופת של תלמיד חכם משכמו ומעלה?

את התשובה לשאלה הזאת נלמד ממה שאירע עם מרנא החפץ חיים זצ"ל, שרצה לעלות לארץ הקודש, וידוע שהוא גם קנה דירה בפתח תקוה כדי להשתקע בה, אבל אז באו ואמרו לו 'על מי נטשת את הצאן', איך אתה יכול לעזוב אותנו כאן בראדין ובליטא כולה בלי רועה ומנהיג.

נענה החפץ חיים לעומתם ואמר, הרי אני זקן, כבר איני פעיל כבעבר, ואני יכול להשפיע. אבל ענו לו פרנסי המקום בטענה ניצחת: "כשסבא יושב ליד השולחן, הנכדים מתנהגים אחרת...". לדמותו של אדם מבוגר יש השפעה מצד עצמה, גם אם הוא לא יוזם פעילות ומייצר השפעה בפעולותיו השונות.

ומעשה במלמד תשב"ר ותיק שהיה בירושלים, שהלך והזדקן אבל הרגיש שהוא כשיר ללמוד עם התלמידים, והנה הגיע ללימוד התוס' על הפרה המטמאת בטומאת אוכלים, במסכת בבא קמא, ובמהלך לימוד התוס' הוא התבלבל מספר פעמים, דבר שלא היה קורה לו קודם לכן.

בסיומו של אותו שיעור, חבש המלמד את המגבעת לראשו, ניגש אל המנהל והודיע לו שהוא מתפטר מהתפקיד, מאחר והוא כבר אינו כשיר ללמד סוגיות מורכבות לילדי ישראל.

(מתוך מדור חדש 'צוף התורה' שיפורסם א"ה בגליון לקראת שבת - חג השבועות)

מעשה היה באחד מבתי הכנסת בבני ברק, שאדם ניגש לפני התיבה והתפלל שחרית, ובחזרת הש"ץ, עלו כהנים לדוכן והוא הקריא להם את פסוקי הברכה מילה במילה כנהוג. הקהל ענה 'אמן', והש"ץ המשיך ב'שים שלום' עד לסיום התפילה.

לאחר שכבר אמרו כולם 'עלינו' לשבח' וקיבלו את התפילין שאל אחד מהקהל: "למה אמרת רק שני פסוקים בברכת כהנים", וכשהחלו לשחזר מהזיכרון התברר שאכן, הוא דילג על הפסוק באמצעי של ברכת כהנים, והיחיד ששם לכך לב, משום מה העיר על כך רק לאחר סיום התפילה...

שתי שאלות התעוררו בבית הכנסת: האחת, האם הכהנים בירכו בשוגג ברכה לבטלה כי לא אמרו את ברכת הכהנים במלואה, ובנוסף, האם ראוי שקהל המתפללים יחפשו עכשיו מניין בבית כנסת אחר לשמוע ברכת כהנים?

משיב הגר"ד שרייבר שליט"א: אכן, נראה שברכו ברכה לבטלה בשוגג, ומן הראוי שהמתפללים ישמעו ברכת כהנים פעם נוספת בבית כנסת אחר, או במניין הבא באותו בית הכנסת.

ומעניין לציין שהגאון המקובל רבי שריה דבליצקי זצ"ל העיר שלפי שיטת החרדים הידועה שמצוות ברכת כהנים מוטלת גם על הישראלים שמצווים להתברך מפי הכהנים, מי שנכנס לבית הכנסת באמצע ברכת כהנים או יוצא באמצע, עובר על 'בל תגרע' כי הוא מקיים את המצווה עם החסרה, קל וחומר בכהנים עצמם שאם מברכים רק חלק מהברכה הם נכשלים ב'בל תגרע'. ובערוך השולחן סימן קכ"ח - כתוב שאפילו מילה אחת מעכבת.

ונסיים במעשה שהיה ביהודי אחד שהיה ישראל גמור לכל דבריו, ובוקר אחד הוא קם ותפעם רוחו. הוא חלם בלילה שמודיעים לו משמים שהוא כהן, וביקש לעלות לדוכן בבית הכנסת לדרמן.

הגבאים לא הרשו לו לשאת כפיים עד שלא ישאלו את מרן שר התורה כדת מה לעשות, והשיב מרן זצ"ל, שאם הודיעו לו בחלום שהוא כהן - הוא יכול לשאת את כפיו בחלום, אבל שלא את

בעת בחירת הכהן לעליה לתורה - בדוק מי עולה אחריו לתורה!

ישראל תלמיד חכם קודם לכהן הקטן ממנו בתורה, תיקנו חכמים שלעולם יעלה הכהן תחילה, ואחריו לוי, ואף אם הם מוותרים ומוחלים על כבודם. אולם במקרה כזה שהלוי או הישראל תלמיד חכם, יש להקפיד לכתחילה לקרוא לכהן תלמיד חכם לעליית כהן, ולא ל'עם הארץ'.

[שו"ע קלה, ג-ד, משנ"ב ט, שעה"צ טו, וביה"ל ד"ה לפני; בו"מ דרשו, 20]

נאמר בתורה על הכהן: "וְקִדְשָׁתוּ כִּי אֶת לֶחֶם אֱלֹקִים הוּא מְקַרֵּב", ומפרשים חז"ל, שאחד הדברים בהם צריך לקדש את הכהן הוא "לפתוח ראשון" - כגון בעליה לתורה; ואף כהן בעל מום שאינו ראוי להקריב, חובה לכבדו בעליה הראשונה. ותיקנו חכמים שלאחר הכהן יעלה לוי, ואחריו ישראל. ואף שמן הדין

האם מותר לבקש מהכהן שיצא מבית הכנסת כדי שיוכלו לקרוא לישראל במקומו?

לעלות לתורה - עליו לצאת מבית הכנסת. ושלא בנסיבות הנ"ל - יש שלא התיר לבקש מהכהן לצאת מבית הכנסת כדי שיוכלו לקרוא לישראל, אך התיר זאת לפעמים, כאשר היה צורך גדול בדבר, כגון כשהיו 'חיובים' רבים.

[משנ"ב קלה, יז-יח; בו"מ דרשו, 33-35]

כשיש בבית הכנסת כהן אחד בלבד, והוא עומד באמצע פסוקי דזמרה - ניתן לקרואו לעלות לתורה; והוא הדין אם עומד ב'בין הפרקים' של קריאת שמע וברכותיה, אך במקרה זה עדיף שיצא מבית הכנסת עד לאחר שיעלה הישראל ויברך. וכן בכל מקרה שיש כהן יחיד בבית הכנסת ולא ניתן לקרואו, כגון שאינו מתענה בתענית ציבור מחמת מחלה, ומי שאינו מתענה אין לקרואו

אתה באמצע פסוקי דזמרה וקראו לך לעלות לתורה - כיצד תנהג?

סוף ה'פרק' (ראה שולחן ערוך סימן סו, סעיף ה), ולפחות עד סוף הענין; ולא יקרא עם הבעל קורא. ואם הוא באמצע אמירת הפסוק 'שמע ישראל' ו'ברוך שם', וכן מסיום ברכת גאל ישראל עד לאחר 'יהיו לרצון' שבסוף תפילת 'שמונה עשרה' - לא יעלה. ולאחר 'יהיו לרצון' רשאי לעלות, ואף ידלג על 'אלקי נצור' לשם כך.

[משנ"ב יז; בו"מ דרשו, 30-32]

אדם העומד באמצע פסוקי דזמרה - אין לקרואו לעלות לתורה, אלא אם כן מדובר בכהן יחיד בבית הכנסת, כאמור. ואם קראוהו - יעלה ויברך, ואף יקרא בתורה בלחש יחד עם ה'בעל קורא'. וכן הדין באדם העומד באמצע קריאת שמע וברכותיה; אך במקרה שקראוהו ישתדל במידת האפשר לסיים תחילה עד

קו השיעורים של דרשו לרשותכם

24 שעות ביממה

מגוון שיעורים לבהירה

דף היומי בבלי

דף היומי ירושלמי

דף היומי בהלכה

שיעורים לפרשת השבוע

ועוד מגוון ענק של שיעורים ומידע על תוכניות דרשו

חייגו עכשיו

077-2222-666

לחייג, ללמוד, לדעת

* משה רבנו תיקן לקרוא בתורה בשבת לפי סדר הפרשיות, והוסיף ותיקן לקרוא מעט בתורה גם בימי שני וחמישי. ועזרא הסופר תיקן שיקראו בשבת גם במנחה.
* יש מהפוסקים שסוברים שקריאת התורה היא חובת ציבור (למעט פרשיות 'זכור' ו'פרה', שהן חובת יחיד), ולכן יחיד שלא שמע קריאת התורה, אינו מחויב לחפש מקום שיוכל לשומעה.
* ציבור שלא קראו בתורה בשבת בבוקר - יקראו לפני תפילת מנחה. ואם לא עשו כן, ישלימו את הקריאה בשבת הבאה, לפני קריאת הפרשה של אותה שבת; ולא ישלימו בימות החול.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כיצד ינהג חזן הצריך להתחיל את חזרת הש"ץ ומאחוריו עומד אדם ומתפלל?

ואם העומד מאחוריו סיים, אלא שטרם פסע בגין מתפלל שלישי העומד מאחוריו - רשאי הראשון לפסוע לאחוריו, ויש שהתיר זאת רק לצורך מצוה, כגון אמירת 'תחנון' בישיבה. ואת שלוש הפסיעות שלפני תפילת שמונה עשרה, אסור לפסוע לפני המתפלל.
[שו"ע קב, ה, ומשנ"ב כ-כא; ב"מ דרשו, 27]

המסיים את תפילת שמונה עשרה והעומד מאחוריו - בתוך ארבע אמות ממנו או מהמקום אליו יגיע כשיפסע לאחור - טרם סיים, אסור לו לפסוע לאחור; וזאת אף אם העומד מאחוריו החל את תפילתו אחרי ומאריך בתפילתו. ובשעת הדחק, כגון חזן הצריך לפסוע בטרם יחל בחזרת הש"ץ - רשאי לפסוע לצדדים.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il